

BügelHajema

Plek voor ideeën

Memo

Opdrachtgever: Gemeente Bodegraven

projectnummer: 035.00.03.00.00

Aan: Gemeente Bodegraven
Van: Mevrouw drs. A.A. Schwab
Onderwerp: Actualisatie natuurwaardenonderzoek Bodegraven-Oost
Datum: 13-11-2013

In het kader van het bestemmingsplan afronding Bodegraven-Oost is voor het plangebied in 2009 een natuurwaardenonderzoek uitgevoerd (Advies Natuurwaarden Bodegraven Oost, BügelHajema Adviseurs, projectnummer 035.00.02.30.00, 11 juni 2009). Het onderzoek bestond uit een literatuuronderzoek en een veldbezoek en ging in op zowel soortenbescherming (Flora- en faunawet) als gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet 1998 en Ecologische Hoofdstructuur). De ontwikkelingen in het plangebied houden onder andere in dat oevers worden vergraven en sloten worden gedempt. Bij de realisatie van de plannen kunnen, indien beschermde vissoorten aanwezig zijn, ontheffingplichtige activiteiten in het kader van de Flora- en faunawet plaatsvinden. In dit kader is in 2009 door BügelHajema Adviseurs tevens een schepnetinventarisatie uitgevoerd om de aanwezigheid van beschermde vissoorten aan te tonen, dan wel uit te sluiten. Het veldbezoek hiertoe is afgelegd in april 2009. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat kleine modderkruiper in het plangebied voorkomt. Kleine modderkruiper is een middelzwaar beschermde soort.

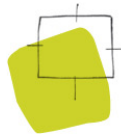
De terreinomstandigheden in en rond het plangebied zijn ten opzichte van 2009 nauwelijks veranderd. De conclusies met betrekking tot soortenbescherming en gebiedsbescherming uit het Advies Natuurwaarden (2009) zijn dan ook nog, behalve voor de soortengroep vissen, actueel. Hoewel destijds niet aangetroffen, is het mogelijk dat de streng beschermde soort bittervoorn in het plangebied voorkomt. Voor streng beschermde soorten geldt dat gegevens maximaal drie jaar oud mogen zijn. Het onderzoek uit 2009 is op het punt van de soortengroep vissen derhalve verouderd. In 2013 is het onderzoek uit 2009 geactualiseerd, waarbij opnieuw een schepnetinventarisatie heeft plaatsgevonden.

Voorliggende notitie betreft de rapportage van dit aanvullend onderzoek. Het aanvullend onderzoek bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en een eenmalige bemonstering met behulp van een groot schepnet.

Nationale Databank Flora en Fauna

De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft op basis van waarnemingen informatie over de verspreiding van planten- en diersoorten.

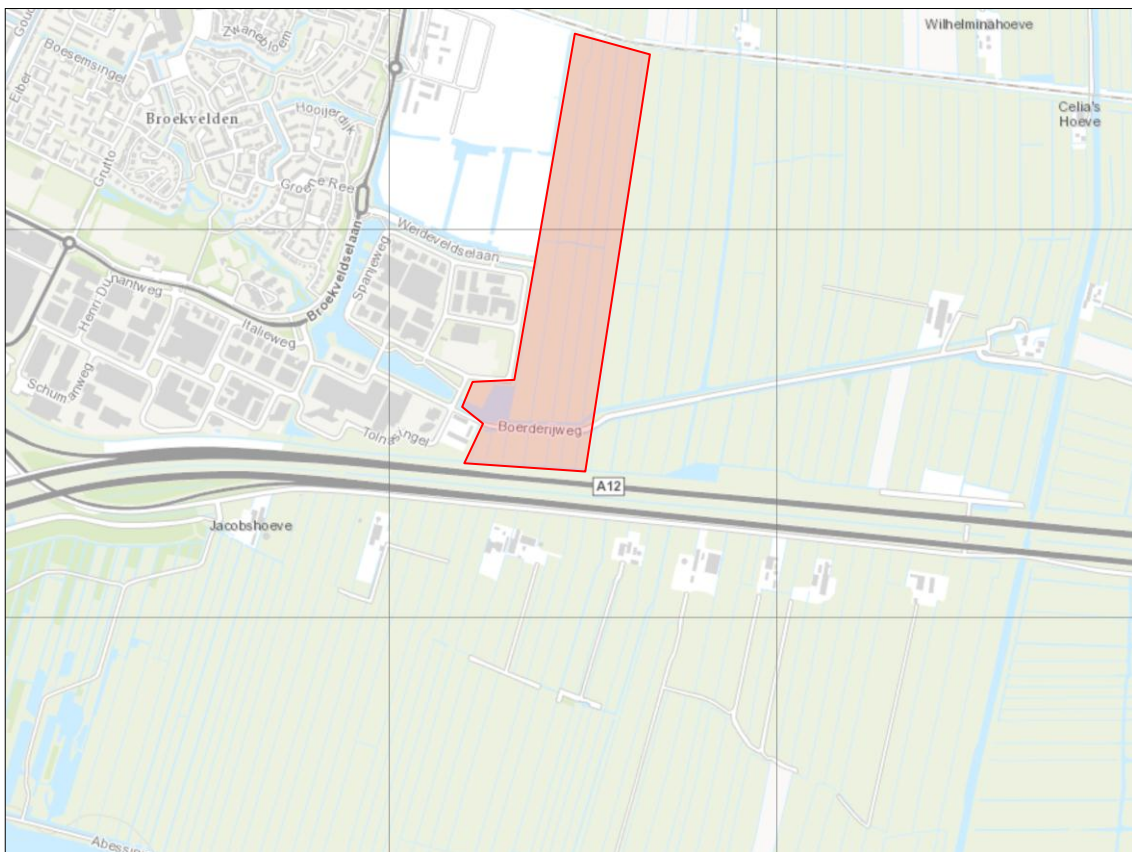
In een groot gebied rond het plangebied zijn in de NDFF zowel waarnemingen van de middelzwaar beschermde kleine modderkruiper als van de streng beschermde bittervoorn bekend. Ook binnen

het plangebied zijn waarnemingen van beide soorten geregistreerd. Beide soorten zijn aangetroffen in de bredere watergang direct ten noorden van de Boerderijweg (zie ook bijlage). Opvallend is dat bittervoorn tijdens de inventarisatie in april 2009 niet is waargenomen, terwijl uit de gegevens van de NDFF blijkt dat van bittervoorn in juli en oktober van dat jaar wel waarnemingen zijn geregistreerd.

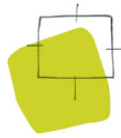
Veldonderzoek

Conform respectievelijk de Soortenstandaarden bittervoorn en kleine modderkruiper van de Dienst Regelingen van het huidige Ministerie van Economische Zaken is één bemonstering met een groot schepnet (standaardmodel RAVON) in de optimale periode (april tot en met oktober) uitgevoerd. De bemonstering heeft op 31 oktober 2013 plaatsgevonden.

Topografische kaart met ligging van de bemonsterde wateren (rood omlijnd)

Er zijn tijdens de inventarisatie vijf vissoorten aangetroffen. Het betreft de soorten baars, tien-doornige stekelbaars, rietvoorn, zeelt en kleine modderkruiper. Hiervan is alleen kleine modderkruiper op basis van de Flora- en faunawet beschermd. De grootte van de exemplaren kleine modderkruiper varieerden van 3 tot 12 cm. Er zijn enkele tientallen kleine modderkruipers in het plangebied waargenomen.

De aanwezigheid van kleine exemplaren duidt er op dat het plangebied ook onderdeel van het voortplantingsgebied vormt.

Voor het gedeelte ten zuiden van de Boerderijweg geldt dat kleine modderkruiper alleen is waargenomen in de brede watergang parallel aan de snelweg A12. In het gedeelte ten noorden van de Boerderijweg is modderkruiper verspreid over alle sloten aangetroffen.

Ook in de vijver in de zuidwestzijde van het plangebied zijn exemplaren kleine modderkruiper aangetroffen.

In tegenstelling tot in 2009 zijn er in het gedeelte ten noorden van de Boerderijweg op diverse plekken zoetwatermosselen aangetroffen op de oever; waarschijnlijk naar boven gehaald bij het schonen van de sloten. Bittervoorn is voor de voortplanting afhankelijk van zoetwatermosselen. Er zijn tijdens de inventarisatie echter geen exemplaren bittervoorn gevangen, waarmee de afwezigheid van de soort is aangetoond.

Verbodsbepalingen

Door graafwerkzaamheden in het oppervlaktewater en het dempen van watergangen worden voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine modderkruiper verstoord en vernield (artikel 9). Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens exemplaren worden verwond en/of gedood (artikel 11). Indien de werkzaamheden tijdens de voortplantingsperiode worden uitgevoerd, kunnen eieren van deze vissoorten bij de werkzaamheden worden beschadigd en/of vernield (artikel 12).

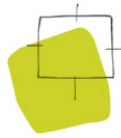
Conclusie

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de in de soortenstandaards voor bittervoorn en kleine modderkruiper beschreven werkwijze en heeft een houdbaarheid van drie jaar.

Op basis van het aanvullend onderzoek mag er in juridisch opzicht vanuit worden gegaan dat bittervoorn in de huidige situatie niet in het plangebied voorkomt. Gezien het feit dat bittervoorn in het verleden afwisselend wel en niet is aangetroffen in het plangebied is het denkbaar dat bittervoorn ook in de toekomst weer in het plangebied voor zal komen. Mogelijk heeft een wisselende waterkwaliteit invloed op het voorkomen van bittervoorn.

Op basis van het uitgevoerde aanvullend onderzoek komt verder naar voren dat er verbodsovertredingen in het kader van de Flora- en faunawet ten aanzien van kleine modderkruiper worden verwacht als gevolg van de beoogde inrichtingsmaatregelen. Voor de middelzwaar beschermde kleine modderkruiper geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen als de activiteit wordt uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld de gedragscode van de Unie voor Waterschappen. Daarin zijn mitigerende maatregelen bij de beoogde inrichtingsmaatregelen opgenomen.

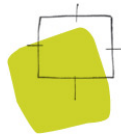
De in de gedragscode beschreven werkwijze voor kleine modderkruiper zal ook gunstig uitpakken voor overige vissen en amfibieën, waaronder eventueel bittervoorn.

Ideeën voor een plek

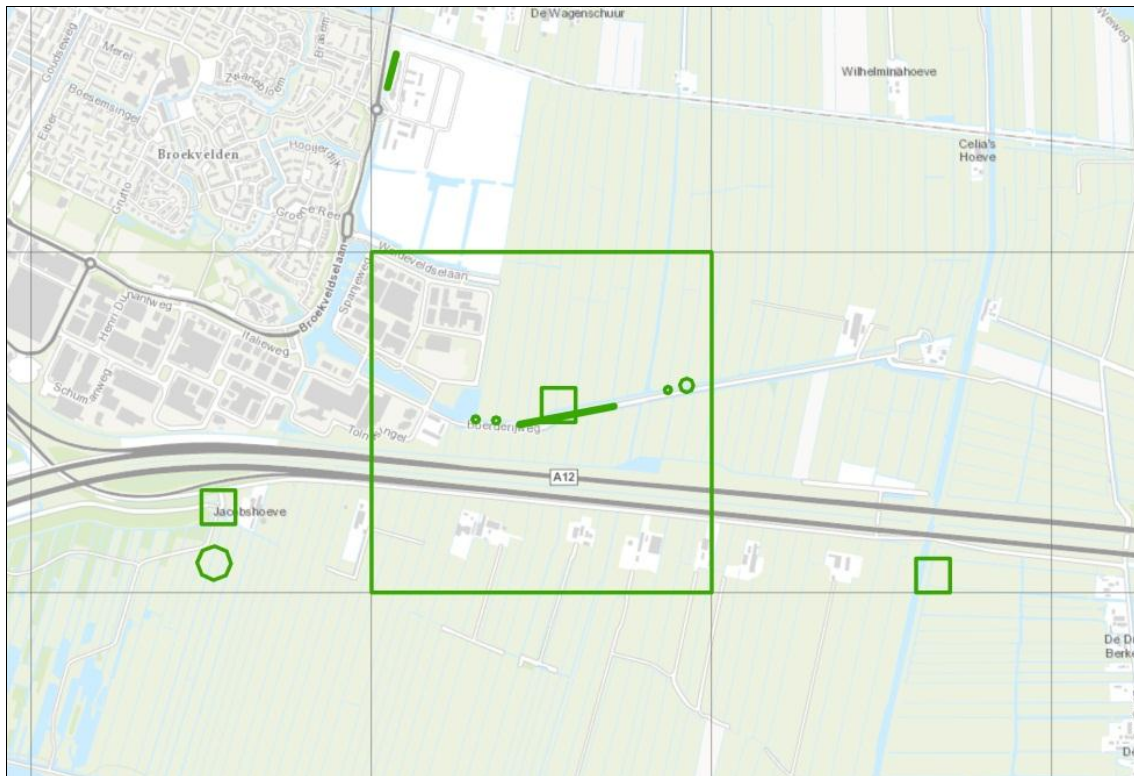
Bronnen

1. BügelHajema Adviseurs, Advies Natuurwaarden Bodegraven Oost, projectnummer 035.00.02.30.00, 11 juni 2009.
2. Dienst Regelingen, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en innovatie, Soortenstandaard, Bittervoorn (*Rhodeus amarus*), december 2011.
3. Dienst Regelingen, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en innovatie, Soortenstandaard, Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), december 2011.
4. Gegevensautoriteit Natuur, Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal, (voor het laatst) geraadpleegd op 21 oktober 2013, website www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

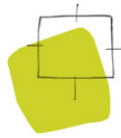

Bijlage

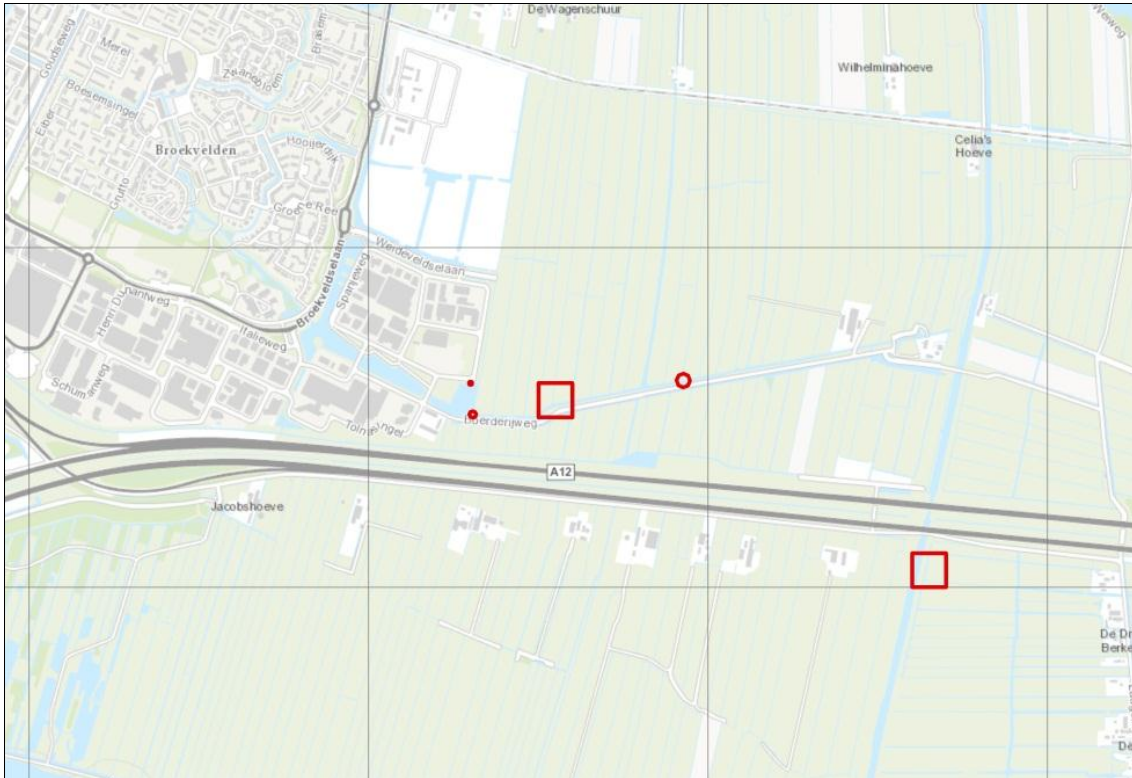
Verspreiding van kleine modderkruiper en bittervoorn nabij het plangebied. Binnen de omliggende gebieden is een waarneming van de betreffende soort bekend. Daarbij geldt dat een kleiner omljnd gebied een meer nauwkeurige waarneming betreft dan een groter omljnd gebied.

Verspreiding kleine modderkruiper (bron: NDFP, waarnemingen tot en met oktober 2013)

Ideeën voor een plek

Verspreiding bittervoorn (bron: NDFP, waarnemingen tot en met oktober 2013)